

www.focus-radio.net
03.11.2015 г.

Мария Стоянова, СЕМ: Сериозен проблем е, че политическата реклама сега е равнопоставена на търговската

Мария Стоянова, дългогодишен журналист в Германия и настоящ член на **Съвета за електронни медии** в интервю за сутрешния блок „Добро утро, България“ на Радио „Фокус“

Водещ:

Продължаваме на тема „Местни избори“, но сега от една по-различна гледна точка. Какво беше поведението на медиите в предизборната кампания и в отразяването на изборния процес? Имаше ли нарушения? Как и докъде медиите си взаимодействат с политиките? Наш събеседник по темата е Мария Стоянова, дългогодишен журналист в Германия, сега член на **Съвета за електронни медии**. Заедно с ЦИК, знаем, **СЕМ** следи за нарушения в предизборната кампания, в отразяването на изборите. Колко и какви нарушения констатирахте през тези избори?

Мария Стоянова:

Знаете ли, всъщност “заедно с ЦИК“ не е точно казано. По-скоро **СЕМ** в сянката на ЦИК следи за медийната среда в България по време на изборите. Това е регламентирано от Избирателния кодекс и е един определен проблем, върху който, може би, трябва да се помисли, тъй като сега вече има много гласове за ревизиране на Изборния кодекс. Тъй като ЦИК, както е известно, е един орган, в който кадрите, в който персоналът е много по-малък, отколкото са членовете, и в ситуация на избори, в която всичко се случва изключително много и бързо, и изисква адекватни решения, тогава сме сигурни, че би било по-ефективно от гледна точка на дейността и на **СЕМ**, а и на ЦИК, ако колегите там бъдат разтоварени от ангажимента да се произнасят по нашите сигнали, защото в момента ситуацията е такава. **СЕМ** сигнализира ЦИК за нарушения, които са констатирани от нашите експерти, от нашите специалисти, които са на разположение денонощно по време на избори, които денонощно следят в конкретния случай говоря за 56 радио и телевизионни станции в България. След това ЦИК решава дали действително има нарушения или не. Ако преодолеем това препятствие в дейността между двете институции, а именно **СЕМ** да бъде самостоятелен орган, който да взема решения за нарушения в **Закона за радиото и телевизията (ЗРТ)** по време на избори, смятам че ще имаме много по-голяма полза. Още повече че това е едно настояване на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа по време на наблюденията, които извършват.

Водещ:

Какви сигнали всъщност подаде **СЕМ** и излезе ли ЦИК с решение по тези сигнали? Какви нарушения са констатирани?

Мария Стоянова:

Аз трябва да ви кажа, че в момента колегите ми в **СЕМ**, които се занимават именно с наблюдението на телевизионните и радиостанциите, работят върху оформянето на окончателните резултати от техния мониторинг. Затова предпочитам да го изчакаме, за

да можем да сме точни в обобщенията и в изводите, които ще направим, но това, което безспорно се наблюдава и на тази кампания, за мое съжаление, е че отново младите хора - тези, които гласуват за първи път не бяха обхванати, не бяха обект на интерес от страна на медиите, от страна на разяснителните кампании. Хората, които не чуват и хората, които не виждат, също нямаха възможност да се информират адекватно за това какво се случва в страната. Това е един хроничен проблем, който продължава и се пренася от избори на избори, а е ясно, че това е една част от електората, от избирателите, която всъщност остава необхваната, която всъщност е лишена от възможността да получи информация, адресирана специално към нея. За мен това продължава да бъде много голям проблем.

Водещ:

Проблем ли е и присъства ли и на тези избори агитация в изборния ден?

Мария Стоянова:

Вие сте журналисти и би трябвало по-добре от мен да сте проследили това, което се е случило и знаете, че това, за съжаление, стана. Да, действително по време на изборния ден имаше агитация. Даже е констатирано едно нарушение по време на деня за размисъл от колегите ми в СЕМ. Такива нарушения са нови. Досега не сме се сблъскали с тях и те са потвърдени и от ЦИК, с изключение на едно, защото освен онова, за което се дебатираше широко, а именно призивът или по-скоро признанието на премиера Борисов, че ще за Йорданка Фандъкова в София, лидерът на „Атака“ Волен Сидеров на екрана на своята телевизия „Алфа“ също използваше изборния ден за агитация, което е в абсолютен разрез със законовите разпоредби.

Водещ:

Може ли живото предаване да бъде оправдание за „изпуснатата“ агитация?

Мария Стоянова:

Живото предаване винаги може да бъде оправдание за всичко. Живото предаване може да бъде оправдание за лоша връзка, за невъзможност да се покаже това или онова, но не е това смисълът. Смисълът не е да се оправдаваме. Смисълът е да потърсим възможности и начини така, че да направим обществото по-добре информирано и по-добре заразено с идеята да отиде да гласува, защото това е целта на медиите по време на избори. Те имат само две единствени цели, а те са от една страна информация, и от друга страна мобилизация. И ако това се постигне, то тогава не са необходими никакви оправдания за нищо. Ако тези две цели – информация и мобилизация, информация на обществото и мобилизирането му да отиде да гласува, да се ангажира с общественополезни каузи, съобразно своите пристрастия, съобразно своите виждания, съобразно своите желания за развитието на града, на селото в конкретния случай, ако хората са добре информирани, тогава те ще излязат и ще гласуват. И тогава няма да е необходимо да си говорим за това, за което говорим в момента.

Водещ:

Споменахте Волен Сидеров. Какво трябва да бъде поведението на медиите в едни такива ситуации като нахлуването на Волен Сидеров в сградата на НАФТИЗ в изборния ден? Как трябва да се отрази едно такова събитие? Инцидентът се случи в края на изборния ден, но ако се беше случило по-рано през деня?

Мария Стоянова:

Мен ми е изключително неудобно да заемам ролята в момента на учител на медиите, защото изобщо не се изживявам така, но пък от друга страна заради знанията, които съм натрупала през времето, съм наясно, пък и затова ми помагат и написани правила, като например от ЕС за радио и телевизия, известен с английската абревиатура EBU. Това са едни правила за поведение на медиите, защото навсякъде в света политиците по време на кампании се опитват да провокират журналистите, опитват се да провокират медиите като обърнат вниманието им върху себе си с различни акции. В момента в България говорим за НАТФИЗ. На други места това са спонтанни протести и манифестации. На трети места са някакви други откривания, закривания на мероприятия или на обекти. Навсякъде това се случва. И понеже това са едни такива универсални проблеми, хората навсякъде, както знаем, са добри или лоши, разумни или неразумни, затова ЕС за радио и телевизия е направил обобщителни принципи. Основата в тези принципи за поведението на журналисти по време на избори са адресирани именно към това, за което говорих преди малко, а именно обществения интерес. В момента, в който ти като журналист си поставиш въпроса „А какъв е обществения интерес? А каква е целта на това събитие? Какво е следствието за обществото от това събитие?“, тогава ти ще си наясно как трябва да процедираш и как трябва да реагираш.

Водещ:

Има ли несъвършенства, според вас, в начина, по който се субсидират кампаниите на политическите партии в медиите?

Мария Стоянова:

Политическите партии, както знаем, се субсидират в голямата си част от държавата. Това са тези, които са парламентарно представени. Има несъвършенства, които са свързани за мен не само с финансирането на тази кампания, защото Изборният кодекс беше правен чрез широки обществени допитвания, проучвания, обсъждания, дебатираня и в тях бяха приобщени всички актьори, целият сектор, медийният сектор също беше обхванат в дискусиите, там има също различни интереси. Това, което за мен е ясно, е, че след като отминат страстите е много важно да се помисли спокойно за общополезната дейност на медиите, така че те да бъдат подпомогнати в работата им по време на избори, защото сега имаме следният много голям проблем, т.нар. политическа реклама не е дефинирана в закона, а всъщност е равнопоставена на търговската. Така излиза, че популяризирането на политически каузи, популяризирането на политически визии е приравнено към рекламата на един продукт. Това според мен не бива да остане така. Това е във връзка с въпроса, който ми зададохте, за начина, по който се финансират телевизионните или радиопредставянията на съответните партии. Смятам, че има и друго важно нещо. Специално за обществените медии –БНР и БНТ, за тях има специално изискване в закона за равнопоставеност на отделните политически субекти, но в конкретния случай ние говорим за 72 играча на тези избори. Ясно е, че е невъзможно те да бъдат равнопоставени така, че обществото да получи еднаква, балансирана информация за всеки един от тях, балансирана във времето, имам предвид. Затова съм убедена, че тези несъвършенства трябва да бъдат обмислени още веднъж така, че от една страна политическата реклама да намери своето достойно място в нормативните актове с поглед към по-голямото улесняване и на медиите, и на политическите субекти, но и на обществото, за да може то по-лесно да се ориентира. А от друга страна да се помисли за тази мечтана равнопоставеност на играчите по време на кампания, която всъщност не може да се реализира на практика.

Водещ:

Какви са последствията от липсата на регулация в интернет пространството и

сайтовете?

Мария Стоянова:

Въпросът, който поставяте, е изключително важен, защото излиза в България, че има свободни от закона пространства, свободни зони, или може да се кажат „сиви зони“. Да, интернет е една медия, която е създадена така, че да бъде абсолютно свободна и да дава свободен достъп на всички отвсякъде, по всяко време, само че в нейното развитие ние наблюдаваме, че от нея се възползват хора, които не непременно имат идеални цели, и не непременно искат само да се информират, а искат да злоупотребяват с възможностите, които предоставя интернет. Срещу тях трябва да бъдат взети мерки, така че да се възпре достъпа на престъпници до мрежата, които използват невинни жертви, като да речем деца. Говоря тук специално за педофилия, говоря за детска порнография, говоря за интернет престъпления, говоря не на последно място и за речта на омразата. Има нормативни актове, вие, може би си спомняте на Европейския съд по правата на човека, които за съжаление не могат да бъдат претворени на практика в страната ни, тъй като не са залегнали в нашето законодателство. Затова аз смятам, че е важно да започнем вече, и аз се радвам, че вие поставяте темата, един дебат за това в каква степен интернет трябва да остане пространство, ръководено единствено от закона на джунглата, или трябва да бъде помислено за неговото регулиране, разбира се, не по начина, по който са регулирани старите традиционни медии като телевизията и радиото, а по начин, който е адекватен за регулация на съдържанието в тази една нова среда.

Албена ИВАНОВА